

ĐẨY MẠNH CÔNG TÁC GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH ĐÁP ỨNG YÊU CẦU BẢO VỆ TỔ QUỐC TỪ SỚM, TỪ XA

Trung tướng Trịnh Văn Quyết

Ủy viên Trung ương Đảng, Ủy viên Quân ủy Trung ương, Phó Chủ nhiệm
Tổng cục Chính trị Quân đội nhân dân Việt Nam

Article history

Received: 04/02/2023

Accepted: 15/3/2023

Published: 10/4/2023

Keywords

Party, State, education,
defence, security, leadership,
command

ABSTRACT

Being well aware of position and roles of national defense and security education in the cause of Homeland building and safeguarding, in the recent years, the Party, State, and Central and local agencies have always paid attention to leading, directing and organizing the implementation seriously, achieving important results. However, with the development of situation and requirements and tasks, as well as from the practice of national defense and security education in the recent time, it is required that all levels and branches continue to reform and improve the quality of this important work and propose synchronous and feasible solutions to meet the requirements of safeguarding the Homeland from early and afar. The article focuses on analyzing and evaluating the current situation of national defense and security education through assessment of leadership and direction of all levels; the implementation of defense and security education for different subjects...; on that basis, proposes innovative solutions to improve the quality of national defense and security education, meeting the requirements and tasks of protecting the Fatherland from early and afar. Synchronously implementing these guidelines and solutions helps further improve the quality of national defense and security education, to meet the requirements and tasks in the new situation.

1. Mở đầu

Kế thừa truyền thống, kinh nghiệm dựng nước và giữ nước trong lịch sử dân tộc và trên cơ sở trung thành, vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, Đảng ta xác định: trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa, công tác giáo dục quốc phòng và an ninh là nhiệm vụ chiến lược, thường xuyên, cơ bản, lâu dài, có ý nghĩa quan trọng; là nhiệm vụ cơ bản của công tác quân sự, quốc phòng, một bộ phận của sự nghiệp giáo dục và đào tạo con người mới xã hội chủ nghĩa.

Công tác giáo dục quốc phòng và an ninh là hoạt động có mục đích, có tổ chức, với đối tượng là toàn dân, chủ yếu là thế hệ trẻ nhằm nâng cao nhận thức của họ về đường lối, quan điểm của Đảng; trang bị những kiến thức chính trị, quân sự, quốc phòng, an ninh cần thiết để mỗi công dân đều có thể thực hiện quyền và nghĩa vụ của mình trước yêu cầu của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Để đạt hiệu quả, đòi hỏi công tác này phải đặt trong chiến lược phát triển con người và sự nghiệp giáo dục quốc gia, được tiến hành có tổ chức, có mục đích với nội dung, chương trình và kế hoạch phù hợp. Các ban, bộ, ngành Trung ương, cấp ủy, chính quyền các địa phương và cơ quan, tổ chức trong hệ thống chính trị phải tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo phát huy sức mạnh tổng hợp của mọi tổ chức, lực lượng; xây dựng, ban hành các văn bản quy phạm pháp luật làm cơ sở triển khai thực hiện; có nội dung, chương trình phù hợp với từng đối tượng; xây dựng đội ngũ giáo viên, báo cáo viên, tuyên truyền viên đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ và bảo đảm tốt cơ sở vật chất phục vụ công tác giáo dục quốc phòng và an ninh trong tình hình mới.

Bài báo tập trung phân tích, đánh giá thực trạng công tác giáo dục quốc phòng và an ninh thông qua đánh giá công tác lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp; việc thực hiện giáo dục quốc phòng và an ninh cho các đối tượng,... Trên cơ sở đó, đề xuất các giải pháp đổi mới nâng cao chất lượng công tác giáo dục quốc phòng và an ninh, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc từ sớm, từ xa.

2. Kết quả nghiên cứu

2.1. Một số kết quả nổi bật của công tác giáo dục quốc phòng và an ninh trong những năm qua

2.1.1. Công tác lãnh đạo, chỉ đạo; hoạt động của Hội đồng giáo dục quốc phòng và an ninh các cấp

Nhận thức rõ tầm quan trọng của công tác giáo dục quốc phòng và an ninh đối với sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc, Đảng, Nhà nước đã ban hành các văn bản về lãnh đạo, chỉ đạo công tác giáo dục quốc phòng và an ninh, trọng tâm là: Chỉ thị số 12-CT/TW ngày 03/5/2007 của Bộ Chính trị “Về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục quốc phòng, an ninh trong tình hình mới” (Ban Chấp hành Trung ương, 2007); Quy định số 07-QĐ/BTCTW ngày 16/4/2008 của Ban Tổ chức Trung ương (2008) “Về tiêu chuẩn kiến thức quốc phòng - an ninh cho cán bộ, đảng viên”; Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh - Luật số 30/2013/QH13 (Quốc hội, 2013); Nghị định số 139/2020/NĐ-CP ngày 27/11/2020 của Chính phủ (2020) sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 13/2014/NĐ-CP (Chính phủ, 2014) quy định chi tiết và biện pháp thi hành Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh,... Trên cơ sở đó, các ban, bộ, ngành Trung ương, cấp uỷ, chính quyền địa phương và các cơ quan, tổ chức quán triệt sâu sắc, kịp thời ban hành các văn bản lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện theo thẩm quyền. Đồng thời, đẩy mạnh tuyên truyền, giáo dục nâng cao nhận thức, phát huy sức mạnh tổng hợp của các tổ chức, lực lượng trong thực hiện công tác quan trọng này.

Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng; các cơ quan chức năng; cấp ủy, lãnh đạo, chỉ huy các cơ quan, đơn vị luôn quán triệt sâu sắc các văn bản, đề cao ý thức trách nhiệm, tích cực, chủ động, phát huy vai trò tham mưu, hướng dẫn, chỉ đạo, chủ trì, phối hợp, tổ chức thực hiện công tác giáo dục quốc phòng và an ninh theo chức năng, nhiệm vụ được giao, nhất là công tác quản lý nhà nước, ban hành theo thẩm quyền hoặc trình cấp có thẩm quyền ban hành các văn bản quy phạm pháp luật làm cơ sở tổ chức thực hiện; chủ trì, phối hợp với các bộ, ngành liên quan lập quy hoạch, trình Chính phủ xem xét, quyết định thành lập các trung tâm giáo dục quốc phòng và an ninh trên cả nước, quyết định thành lập các trung tâm thuộc các nhà trường Quân đội; ban hành khung chương trình giáo dục cho các đối tượng; biên soạn tài liệu, giáo trình, đào tạo, bồi dưỡng, tập huấn giáo viên, báo cáo viên, tuyên truyền viên, bảo đảm cơ sở vật chất; tổ chức bồi dưỡng kiến thức quốc phòng, an ninh cho các đối tượng; hướng dẫn, kiểm tra, sơ kết, tổng kết,...

Hội đồng giáo dục quốc phòng và an ninh các cấp thường xuyên được kiện toàn, hoạt động đúng quy chế; năng lực tham mưu của cơ quan thường trực và thành viên Hội đồng, cán bộ kiêm nhiệm công tác quốc phòng của các ban, bộ, ngành Trung ương, địa phương từng bước được nâng lên; chất lượng, hiệu quả hoạt động ngày càng có chiều sâu, phương pháp hoạt động có nhiều đổi mới, phù hợp với đặc điểm, tình hình và thực tiễn của từng địa phương, cơ quan, tổ chức. Giai đoạn 2015-2020, kiểm tra 24 hội đồng và đơn vị có 70,8% đạt loại giỏi, 29,2% đạt loại khá.

Đặc biệt, trong thời gian dịch bệnh Covid-19 bùng phát và diễn biến phức tạp, có thời điểm thực hiện giãn cách, song các cấp, ngành đã có nhiều cố gắng, linh hoạt điều chỉnh kế hoạch, có chủ trương, biện pháp phù hợp bảo đảm công tác giáo dục quốc phòng và an ninh được thực hiện theo kế hoạch, đạt chất lượng hiệu quả.

2.1.2. Kết quả xây dựng chương trình, nội dung; biên soạn tài liệu, giáo trình, giáo khoa giáo dục quốc phòng và an ninh

Căn cứ vào quy định, hướng dẫn của Đảng, các bộ, ngành liên quan đề cao trách nhiệm, phối hợp nghiên cứu, ban hành chương trình; biên soạn tài liệu, giáo trình, giáo khoa giáo dục quốc phòng và an ninh phù hợp với đối tượng, từng cấp học và trình độ đào tạo. Nội dung trang bị cho người học những kiến thức cơ bản về chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về quốc phòng, an ninh; xây dựng nền quốc phòng toàn dân, thể trận quốc phòng toàn dân gắn với nền an ninh nhân dân, thể trận an ninh nhân dân; xây dựng lực lượng vũ trang nhân dân; phòng thủ dân sự và kỹ năng quân sự.

2.1.3. Kết quả đào tạo, bồi dưỡng giáo viên, báo cáo viên, tuyên truyền viên giáo dục quốc phòng và an ninh

Công tác đào tạo, tập huấn, bồi dưỡng giáo viên, báo cáo viên, tuyên truyền viên được các bộ, ngành, địa phương quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo; lựa chọn những đồng chí có phẩm chất, năng lực, trách nhiệm cao, tổ chức đào tạo, bồi dưỡng, tập huấn, hội thi,... nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, từng bước đạt chuẩn theo quy định. Đến nay, toàn quốc đã đào tạo được 2.399 giáo viên, giảng viên giáo dục quốc phòng và an ninh (cử nhân: 1.036 người, văn bằng 2: 1.363 người); tính đến năm 2020, các trường trung học phổ thông toàn quốc đã bố trí 5.203/5.898 giáo viên giáo dục quốc phòng và an ninh, đạt 88,21%.

2.1.4. Kết quả xây dựng các trung tâm Giáo dục quốc phòng và an ninh; bảo đảm cơ sở vật chất

Các trung tâm Giáo dục quốc phòng và an ninh được quy hoạch, đầu tư xây dựng, nâng cấp ngày càng hoàn thiện, hoạt động theo quy định. Đến nay, toàn quốc có 38 trung tâm (13 trung tâm thuộc nhà trường Quân đội, 25 trung tâm thuộc các cơ sở giáo dục) cơ bản đã tổ chức bộ máy, hoạt động theo quy định góp phần nâng cao chất

lượng công tác giáo dục quốc phòng và an ninh cho học sinh, sinh viên. Việc bảo đảm cơ sở vật chất, chế độ chính sách cho công tác giáo dục quốc phòng và an ninh ngày càng tốt hơn. Các bộ, ngành, địa phương phối hợp chặt chẽ trong bố trí kinh phí, cơ bản đáp ứng nhu cầu cho công tác này; nhất là, bảo đảm ngân sách để xây dựng, củng cố, nâng cấp trung tâm giáo dục quốc phòng và an ninh; đầu tư xây dựng giảng đường, thao trường, bãi tập, nhà ăn, nhà ở; mua sắm vật tư, mô hình học cụ, trang, thiết bị dạy học.

2.1.5. Kết quả giáo dục quốc phòng và an ninh cho các đối tượng.

Bồi dưỡng kiến thức quốc phòng và an ninh cho các đối tượng 1, 2, 3, 4 được các ban, bộ, ngành Trung ương, quân khu, địa phương chỉ đạo chặt chẽ, tổ chức thực hiện nghiêm túc; đối tượng bồi dưỡng được mở rộng, phương pháp tổ chức linh hoạt, sáng tạo, đa dạng, nhiều địa phương có cách làm hay, mang tính đột phá. Các cơ sở được giao nhiệm vụ bồi dưỡng đã bám sát kế hoạch bồi dưỡng hằng năm, chủ động xây dựng kế hoạch, chương trình của từng khóa học; phân công giáo viên, giảng viên, báo cáo viên biên soạn và giới thiệu các chuyên đề phù hợp với đối tượng; tổ chức bồi dưỡng chặt chẽ, khoa học; thực hiện đúng, đủ nội dung, chương trình, kết hợp giữa nghiên cứu lý luận với tham quan nghiên cứu thực tế. Kết thúc khóa học thực hiện cấp giấy chứng nhận hoàn thành chương trình bồi dưỡng theo quy định. Trong 05 năm (2015-2020), toàn quốc đã bồi dưỡng được 3.015.833/3.101.518 người, so với kế hoạch đạt tỉ lệ 97,24%. Trong đó: đối tượng 1 được 1.589 người; đối tượng 2 được 54.458 người; đối tượng 3 được 224.452 người, đối tượng 4 được 2.311.168 người; chức sắc, chức việc tôn giáo: 68.809 người; đối tượng khác: 355.357 người. Trong 02 năm (2021-2022), toàn quốc bồi dưỡng được 522.466 người. Trong đó: đối tượng 1 được 443 người; đối tượng 2 được 8.751 người; đối tượng 3 được 43.463 người; đối tượng 4 được 400.708 người; chức sắc, chức việc tôn giáo: 3.958 người; đối tượng khác: 65.143 người.

Giáo dục quốc phòng và an ninh trong nhà trường được các cấp, các ngành quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo và đạt nhiều kết quả quan trọng. Giai đoạn 2015-2020, toàn quốc có: 20.093.261/20.149.910 học sinh, sinh viên, học viên được học môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh, đạt tỉ lệ 99,71%. Trong đó, trung học phổ thông: 15.246.083 học sinh; trung cấp: 1.243.984 học sinh; cao đẳng, đại học” 3.382.297 sinh viên; trong các trường chính trị: 220.897 người. Trong 02 năm (2021-2022) toàn quốc có 6.661.871 học sinh, sinh viên, học viên đã được học môn học giáo dục quốc phòng và an ninh, đạt tỉ lệ tương đương giai đoạn 2015-2020. Trong đó, trung học phổ thông: 5.220.918 học sinh; trung cấp: 161.674 học sinh; cao đẳng, đại học: 1.155.273 sinh viên; trường chính trị: 124.006 người.

Công tác phổ biến kiến thức quốc phòng và an ninh cho toàn dân được đẩy mạnh, có chiều sâu; phát huy tốt vai trò các cơ quan thông tấn, báo chí, tăng về thời lượng, bảo đảm chất lượng, thường xuyên đổi mới phương pháp tuyên truyền. Hiện nay, hầu hết các báo, đài phát thanh, truyền hình Trung ương, địa phương đều có chuyên trang, chuyên mục về quốc phòng, an ninh. Các đơn vị lực lượng vũ trang kết hợp, đẩy mạnh các đợt làm công tác dân vận với tuyên truyền, phổ biến kiến thức quốc phòng và an ninh cho nhân dân, chú trọng nhân dân và những nội dung tuyên truyền về chủ quyền biên giới, biển, đảo.

Tuy vậy, công tác giáo dục quốc phòng và an ninh còn có hạn chế, đó là: công tác quản lý nhà nước về giáo dục quốc phòng và an ninh của một số bộ, ngành Trung ương và địa phương chưa được phát huy đầy đủ; chỉ đạo, hướng dẫn, kiểm tra, rút kinh nghiệm thực hiện chưa thường xuyên. Hoạt động của Hội đồng giáo dục quốc phòng và an ninh ở một số địa phương hiệu quả chưa cao, nhất là ở cấp xã. Việc phối hợp của các cơ quan, tổ chức thuộc các ban, bộ, ngành, địa phương với cơ quan quân sự có lúc, có nơi chưa được tốt, nhất là trong rà soát đối tượng, xây dựng kế hoạch, tổ chức thực hiện. Đối với các nhà trường, việc xây dựng chương trình, nội dung, thời gian môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh chưa thật phù hợp; có nơi ban hành chương trình, biên soạn giáo trình, giáo khoa còn chậm. Một số trung tâm, giảng viên cơ hữu còn thiếu. Cơ sở vật chất, thao trường, bãi tập, trang thiết bị dạy học, mô hình học cụ có nơi chưa bảo đảm theo quy định.

2.2. Một số giải pháp đẩy mạnh công tác giáo dục quốc phòng và an ninh, đáp ứng yêu cầu bảo vệ Tổ quốc từ sớm, từ xa

Những năm tới, trước yêu cầu ngày càng cao của nhiệm vụ xây dựng lực lượng vũ trang, củng cố quốc phòng, an ninh bảo vệ Tổ quốc, Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng xác định: “Đổi mới và nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác giáo dục, bồi dưỡng kiến thức quốc phòng, an ninh cho cán bộ, công chức, viên chức và cho toàn dân, bảo đảm phù hợp với đối tượng. Chú trọng giáo dục, thống nhất, nâng cao nhận thức về đối tác và đối tượng; nắm vững đường lối, quan điểm, yêu cầu nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. Nâng cao ý thức trách nhiệm và tinh thần cảnh giác cách mạng trong thực hiện nhiệm vụ quốc phòng, an ninh (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr 159). Để đạt được mục tiêu đó, đòi hỏi các cấp, ngành, địa phương, cả hệ thống chính trị và toàn dân cần tiếp tục đẩy mạnh

công tác giáo dục quốc phòng và an ninh với nhiều giải pháp quyết liệt, đồng bộ; trong đó, tập trung thực hiện tốt một số giải pháp chủ yếu sau:

2.2.1. Tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy các cấp, tổ chức đảng các ngành, địa phương, cơ quan để tổ chức thực hiện tốt công tác giáo dục quốc phòng và an ninh

Đây là giải pháp quan trọng hàng đầu, có ý nghĩa quyết định nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác giáo dục quốc phòng và an ninh. Trước hết, cấp ủy, cán bộ chủ trì các cấp tiếp tục quán triệt sâu sắc Chỉ thị số 12-CT/TW của Bộ Chính trị (khóa X) về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục quốc phòng, an ninh trong tình hình mới (Ban Chấp hành Trung ương, 2007); Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng; Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh (Quốc hội, 2013) cùng các văn bản quy phạm pháp luật, kế hoạch, hướng dẫn của Hội đồng Giáo dục quốc phòng và an ninh Trung ương,... Đẩy mạnh tuyên truyền sâu rộng trong các tầng lớp nhân dân về ý nghĩa, tầm quan trọng, mục tiêu, yêu cầu, nội dung, đặc điểm của công tác giáo dục quốc phòng và an ninh. Qua đó, nâng cao nhận thức, trách nhiệm của đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu các cơ quan, tổ chức, tạo sự đồng thuận của các tầng lớp nhân dân đối với nhiệm vụ quan trọng này.

Các cấp ủy đảng phải xác định giáo dục quốc phòng và an ninh là một nội dung lãnh đạo quan trọng, thường xuyên, từ đó đề ra chủ trương, biện pháp lãnh đạo, chỉ đạo chặt chẽ, toàn diện cả về nội dung, chương trình, kế hoạch, hình thức, biện pháp tiến hành; huy động sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị, nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước đối với công tác này. Lấy kết quả thực hiện công tác giáo dục quốc phòng và an ninh làm tiêu chí đánh giá năng lực lãnh đạo, quản lý của cấp ủy, tổ chức đảng, chính quyền và cán bộ chủ trì các cấp; tăng cường công tác kiểm tra, đôn đốc thực hiện, kiên quyết khắc phục biểu hiện “khoán trắng” cho cơ quan quân sự, an ninh. Đồng thời, lãnh đạo, chỉ đạo chặt chẽ nên vận dụng cơ chế lãnh đạo của Đảng phù hợp với công tác quân sự, quốc phòng địa phương vào công tác giáo dục quốc phòng và an ninh, bảo đảm cho công tác này vận hành hiệu quả.

2.2.2. Phát huy vai trò của các bộ, ngành, chính quyền địa phương, các cơ quan, tổ chức; Hội đồng giáo dục quốc phòng và an ninh các cấp trong tổ chức thực hiện

Các ban, bộ, ngành, chính quyền địa phương, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp, người đứng đầu các cơ quan, tổ chức cần đề cao trách nhiệm, quán triệt, thực hiện tốt nhiệm vụ theo quy định của Luật Giáo dục quốc phòng và An ninh; nâng cao chất lượng, hiệu quả phối hợp hoạt động; tăng cường công tác quản lý nhà nước; ban hành văn bản về giáo dục quốc phòng và an ninh theo thẩm quyền hoặc trình cấp có thẩm quyền ban hành, tạo sự thông thoáng trong triển khai thực hiện. Tập trung rà soát, nắm chắc số lượng, phân loại đối tượng để xây dựng kế hoạch bồi dưỡng; chỉ đạo các cơ sở giáo dục, các trung tâm giáo dục quốc phòng và an ninh thuộc quyền triển khai thực hiện nghiêm môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh, bảo đảm về nội dung, chương trình, kiểm tra, đánh giá kết quả học tập, cấp chứng chỉ theo quy định; bố trí ngân sách, cơ sở vật chất hợp lý; thực hiện tốt việc đào tạo, bồi dưỡng, tập huấn nâng cao trình độ cho đội ngũ giáo viên, báo cáo viên, tuyên truyền viên.

Hội đồng giáo dục quốc phòng và an ninh các cấp cần thường xuyên củng cố, kiện toàn, bảo đảm số lượng, cơ cấu theo quy định; chú trọng xây dựng, bổ sung, hoàn thiện quy chế, chương trình, kế hoạch hoạt động sát với tình hình thực tiễn; tích cực đổi mới nội dung, phương pháp, tăng cường công tác kiểm tra, thanh tra, đánh giá đúng thực tế hoạt động, không chạy theo thành tích. Phát huy vai trò, trách nhiệm của các thành viên, nhất là vai trò của cơ quan thường trực Hội đồng các cấp để tham mưu, tư vấn giúp Đảng, Chính phủ, cấp ủy, chính quyền, người đứng đầu quân khu, các địa phương lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện; các kế hoạch, đề án đã được phê duyệt; tăng cường công tác kiểm tra, sơ kết, tổng kết, thi đua khen thưởng và xử lý các vi phạm theo quy định.

2.2.3. Đổi mới nội dung, hình thức giáo dục quốc phòng và an ninh cho các đối tượng

Quốc phòng, an ninh là lĩnh vực có phạm vi rộng, mang tính trừu tượng, “khô cứng”, không dễ lĩnh hội, tiếp thu nếu tuyên truyền thiếu hấp dẫn, thiếu sự thuyết phục vì vậy đổi mới nội dung, hình thức giáo dục, chuyển tải kiến thức trong lĩnh vực này có ý nghĩa thiết thực, là giải pháp quan trọng cần thực hiện thường xuyên để đáp ứng sự phát triển của thực tiễn. Các ban, bộ, ngành theo nhiệm vụ được phân công cần bám sát Thông tư số 172/2020/TT-BQP ngày 30/12/2020 của Bộ Quốc phòng về “Ban hành chương trình, nội dung; chương trình khung bồi dưỡng kiến thức quốc phòng và an ninh” để xây dựng chương trình, nội dung, biên soạn giáo trình, sách giáo khoa phù hợp với đối tượng, cấp học, bậc học. Chú trọng bổ sung, cập nhật những nội dung mới về quân sự, quốc phòng, an ninh, bảo vệ Tổ quốc; bảo đảm nâng cao nhận thức, niềm tin vào chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh; chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; nâng cao tinh thần yêu nước, yêu chủ nghĩa xã hội, ý thức tự lực, tự cường; nắm vững mối quan hệ giữa hai nhiệm vụ chiến lược của cách mạng Việt Nam: xây dựng và bảo vệ Tổ quốc; đối tượng và đối tác; âm mưu, thủ đoạn “diễn biến hòa bình”, thúc đẩy “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”

của các thể lực thù địch, ... Cùng với đó, chú trọng đổi mới hình thức, phương pháp giáo dục, tạo sự phong phú, hấp dẫn người học. Tổ chức tốt việc dạy học môn Giáo dục quốc phòng và an ninh ở các cơ sở giáo dục và đào tạo. Lòng ghép đối tượng bồi dưỡng kiến thức quốc phòng và an ninh với các môn học tương đồng, kết hợp với hoạt động ngoại khoá, phù hợp với đối tượng; gắn lí luận với thực tiễn. Đẩy mạnh phổ biến kiến thức quốc phòng và an ninh cho toàn dân thông qua báo cáo viên, tuyên truyền viên và các phương tiện thông tin đại chúng, sinh hoạt cộng đồng dân cư, hoạt động của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, văn hóa, nghệ thuật, thể dục, thể thao và các hình thức khác, phù hợp với tình hình thực tế của địa phương và cộng đồng dân cư.

2.2.4. Nâng cao chất lượng đội ngũ giáo viên, báo cáo viên, tuyên truyền viên

Đây là lực lượng trực tiếp đưa nội dung giáo dục quốc phòng và an ninh đến các đối tượng, nâng cao nhận thức, trách nhiệm của họ đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Vì vậy, chăm lo xây dựng đội ngũ giáo viên, báo cáo viên, tuyên truyền viên có đủ phẩm chất, năng lực theo các tiêu chí, tiêu chuẩn đã quy định. Để bảo đảm về số lượng, cần tập trung thực hiện tốt Đề án đào tạo giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh giai đoạn 2021-2030, bố trí đủ giáo viên cho các cơ sở giáo dục và đào tạo, dạy nghề và phấn đấu đạt chuẩn theo quy định. Các cấp uỷ đảng, chính quyền, người đứng đầu các cơ quan, đơn vị, nhà trường cần quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo lựa chọn những người có đủ điều kiện, tiêu chuẩn để bố trí, sắp xếp vào lực lượng này cho phù hợp. Về nội dung giáo dục, bồi dưỡng, cần nâng cao hiểu biết toàn diện, song có trọng tâm, trọng điểm; trong đó, tập trung nâng cao trình độ lí luận chính trị, kiến thức cơ bản về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, kiến thức chuyên môn về quân sự, quốc phòng. Về hình thức, kết hợp đào tạo với bồi dưỡng, thông qua tập huấn, hội thi, hội thao, ...; động viên đội ngũ này tự học tập, rèn luyện, vươn lên đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ. Đồng thời, quan tâm bảo đảm đời sống vật chất, tinh thần, có chính sách đãi ngộ phù hợp để đội ngũ giáo viên, báo cáo viên, tuyên truyền viên yên tâm công tác, gắn bó với nghề nghiệp.

2.2.5. Bảo đảm cơ sở vật chất; tăng cường công tác kiểm tra, sơ kết, tổng kết

Giáo dục quốc phòng và an ninh là môn học đặc thù, do vậy việc đảm bảo cơ sở vật chất, phương tiện có vai trò quan trọng. Các ban, bộ, ngành, địa phương cần quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo bảo đảm tốt ngân sách, kinh phí cho nhiệm vụ này; quán triệt, thực hiện nghiêm Quyết định số 161/QĐ-TTg ngày 30/01/2015 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Quy hoạch hệ thống trung tâm giáo dục quốc phòng và an ninh giai đoạn 2015-2020 và những năm tiếp theo; Quyết định số 1841/QĐ-TTg ngày 18/11/2020 của Thủ tướng Chính phủ (2020) về bổ sung quy hoạch hệ thống trung tâm giáo dục quốc phòng và an ninh giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050; trong đó, chú trọng đầu tư xây dựng, nâng cấp công trình, phòng học chuyên dùng, thao trường, bãi tập đáp ứng với yêu cầu môn học. Các nhà trường được tự chủ có thời hạn môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh cần khắc phục những tồn tại, hạn chế, nâng cao hiệu quả việc sử dụng kinh phí, nhất là trong bảo đảm trang thiết bị, vật chất cho dạy học, mô hình học cụ, trang phục cho giáo viên, giảng viên, học viên; củng cố thao trường, bãi tập. Cùng với đó, các ban, bộ, ngành Trung ương, chính quyền các địa phương, các cơ quan, tổ chức, hội đồng giáo dục quốc phòng và an ninh các cấp tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, định kì sơ kết, tổng kết, đánh giá đúng thực trạng, xác định nguyên nhân, đề ra các giải pháp khắc phục những khâu yếu, mặt yếu; nghiên cứu, tham mưu đề xuất ban hành văn bản lãnh đạo, chỉ đạo phù hợp với tình hình nhiệm vụ. Đồng thời, thực hiện tốt công tác thi đua, khen thưởng, nhân rộng điển hình tiên tiến, những kinh nghiệm hay trong tổ chức thực hiện.

3. Kết luận

Công tác giáo dục quốc phòng và an ninh luôn được các ban, bộ, ngành Trung ương, cấp uỷ, chính quyền các địa phương, người đứng đầu các cơ quan, tổ chức trong hệ thống chính trị quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo, triển khai thực hiện chặt chẽ, toàn diện, có nhiều đổi mới, đi vào chiều sâu và thu được kết quả tích cực. Hệ thống văn bản quy phạm pháp luật, văn bản chỉ đạo, hướng dẫn công tác giáo dục quốc phòng và an ninh được ban hành cơ bản đầy đủ, đồng bộ, phù hợp với thực tiễn, tạo hành lang pháp lí để triển khai thực hiện thống nhất trên phạm vi cả nước. Hội đồng giáo dục quốc phòng và an ninh các cấp đã kịp thời củng cố, kiện toàn, hoạt động đúng quy chế, bám sát sự lãnh đạo của cấp uỷ, chỉ đạo của chính quyền và người đứng đầu cơ quan, tổ chức; năng lực tham mưu của cơ quan thường trực và thành viên hội đồng giáo dục quốc phòng và an ninh các cấp, cán bộ kiêm nhiệm công tác quốc phòng của các ban, bộ, ngành Trung ương, địa phương, cơ quan, tổ chức, ... từng bước được nâng lên. Tổ chức giáo dục quốc phòng và an ninh cho các đối tượng được tiến hành nghiêm túc, tích cực, bằng nhiều hình thức, phương pháp sáng tạo, hiệu quả; đối tượng bồi dưỡng được mở rộng và nâng cao chất lượng. Giáo dục quốc phòng và an ninh trong nhà trường được triển khai đồng bộ, có nền nếp ở từng cấp học, bậc học, bảo đảm chất lượng, hiệu quả. Phổ biến kiến thức quốc phòng và an ninh cho toàn dân được đẩy mạnh, phát triển cả bề rộng, chiều sâu, với nội dung, hình

thức đa dạng, phong phú, phù hợp với đặc điểm địa bàn, dân cư, qua đó đã làm chuyển biến nhận thức và trách nhiệm của đội ngũ cán bộ, đảng viên và toàn dân, góp phần thiết thực vào việc xây dựng, củng cố nền quốc phòng toàn dân, thế trận quốc phòng toàn dân gắn với nền an ninh nhân dân, thế trận an ninh nhân dân, nhất là xây dựng, củng cố “thế trận lòng dân” vững chắc ngay từ cơ sở. Tuy nhiên, công tác giáo dục quốc phòng và an ninh vẫn còn có hạn chế cần khắc phục. Vì vậy, các cấp, ngành, địa phương, cơ quan, tổ chức,... cần thực hiện đồng bộ các chủ trương, giải pháp nhằm nâng cao hơn nữa chất lượng công tác giáo dục quốc phòng và an ninh, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới.

Tài liệu tham khảo

- Ban Chấp hành Trung ương (2007). *Chỉ thị số 12-CT/TW ngày 03/5/2007 của Bộ Chính trị về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục quốc phòng, an ninh trong tình hình mới.*
- Ban Tổ chức Trung ương (2008). *Quy định số 07-QĐ/BTCTW ngày 16/4/2008 về tiêu chuẩn kiến thức quốc phòng - an ninh cho cán bộ, đảng viên.*
- Chính phủ (2014). *Nghị định số 13/2014/NĐ-CP ngày 25/02/2014 quy định chi tiết và biện pháp thi hành Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh.*
- Chính phủ (2020). *Nghị định số 139/2020/NĐ-CP ngày 27/11/2020 sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 13/2014/NĐ-CP ngày 25/02/2014.*
- Đảng Cộng sản Việt Nam (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII (Tập I).* NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- Hội đồng Giáo dục quốc phòng và an ninh, Cơ quan Thường trực (2021). *Báo cáo kết quả thực hiện công tác giáo dục quốc phòng và an ninh giai đoạn 2015-2020; phương hướng, nhiệm vụ giai đoạn 2021-2025.*
- Lương Quang Cường (2022). Nâng cao hiệu quả công tác giáo dục quốc phòng và an ninh, đáp ứng yêu cầu xây dựng, bảo vệ Tổ quốc. *Tạp chí Quốc phòng toàn dân*, 4, 81-83.
- Ngô Minh Tiến (2019). Đẩy mạnh công tác giáo dục quốc phòng và an ninh, đáp ứng yêu cầu bảo vệ Tổ quốc. *Tạp chí Quốc phòng toàn dân*, 4, 10-12; 4.
- Ngô Minh Tiến (2021). Triển khai đồng bộ, hiệu quả công tác giáo dục quốc phòng và an ninh. *Tạp chí Quốc phòng toàn dân*, 4, 10-13.
- Phí Văn Hạnh (2021). Nâng cao chất lượng giáo dục quốc phòng và an ninh theo tinh thần Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng. *Tạp chí Quốc phòng toàn dân*, 5, 83-85.
- Quốc hội (2013). *Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh.* Luật số 30/2013/QH13, ban hành ngày 19/6/2013.
- Thủ tướng Chính phủ (2020). *Quyết định số 1841/QĐ-TTg ngày 18/11/2020 bổ sung quy hoạch hệ thống trung tâm giáo dục quốc phòng và an ninh thời kì 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050.*